نام و نام خانوادگی :	" باسمه تعالی" اداره کل آموزش و پرورش استان گیلان مدیریت آموزش و پرورش ناحیه ۲ رشت دبیرستان غیردولتی اندیشه‌های شریف	نوبت اول : دی ماه تاریخ امتحان : ۱۷ / ۱۰ / ۱۴۰۱ مدت امتحان : ۷۰ دقیقه تعداد صفحه : ۳ صفحه	محل مهر آموزشگاه
پایه تحصیلی : دوازدهم رشته : کلاس : ..... گروه :			
سوالات درس : فارسی ۳			
نام و نام خانوادگی دبیر :	نمره با عدد :	نمره با حروف :	نمره پس از تجدید نظر :

ردیف	قلمرو زبانی (۷ نمره)	بارم
۱	- در نمونه‌های زیر دو واژهٔ نادرست املایی را مشخص کنید و املای درست آن‌ها را در نقطه‌چین پایین بنویسید. .... الف) تا وارهی از دم ستوران / وین مردم نحس دیو مانند ب) موسولینی چند سباحی تا حبشه و قلب آفریقا پیش راند؛ امّا دولت مستعجل بود. پ) تو حکیمی تو عظیمی تو کریمی تو رحیمی / تو نمایندهٔ فضلی تو سزاوار سنایی	۱
۲	- در گروه کلمات زیر، دو مورد بیابید که از نظر املایی اشتباه هستند، شکل درست‌شان را بنویسید. (انتخاب بیش از دو مورد نمرهٔ منفی دارد.) فایق و برتر، مفرّح و شادی‌بخش، فاحش و آشکار، تریاغ و پادزهر، صواب و درست، مِعجر و سرپوش، تدائی و یادآوری	۱
۳	* مفهوم واژه‌های مشخّص شده را بنویسید. - تن ز جان و جان ز تن مستور نیست ..... - عشق به هر جایی مأوا نکند. ..... - دست انابت به امید اجابت به درگاه حق بردارد. ..... - احساس و الهام در سَموم سرد این عقل بی‌درد پژمرد.	۱
۴	- بخش حذف شده را در بیت‌های زیر بنویسید و نوع حذف را تعیین کنید. « بنده همان به که ز تقصیر خویش / عذر به درگاه خدای آورد »	۰/۵
۵	- نقش دستوری واژه‌های مشخص شده را بنویسید. « باید دانست که در واقع عشق حقیقی دل و جان را از کدورت‌ها پاک می‌گرداند تا نور الهی در آن بتابد. »	۰/۵
۶	در بیت: « تو مشت درشت روزگاری / از گردش قرن‌ها پس‌افکند » دو ترکیب اضافی بنویسید؟	۰/۵
۷	- در گروه‌های زیر «وابستهٔ وابسته» را مشخص کنید. نوع وابسته وابسته‌ها را بنویسید. (انتخاب بیش از دو مورد نمره منفی دارد.) « درخت زیبای باغچه– آسمان نسبتاً ابری - این معمار خوش‌ذوق- سه دست لیوان شیشه‌ای»	۰/۵

۸	**- در گروه‌های زیر نمودار پیکانی «وابسته‌های وابسته» را دقیقاً رسم کنید.** **« کتاب این کتابخانهٔ بزرگ » « رنگ سبز چمنی »**	۰/۵
۹	**- جدول زیر را کامل کنید.** **واژه** | **متضاد** | **واژهٔ هم‌آوا** **قربت** | ..... |	۰/۵
۱۰	**- در نمونهٔ زیر، نقش دستوری «ضمایر پیوسته» را بنویسید.** **« چون برسیدم، بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت. »**	۰/۵
۱۱	**- معادل معنایی بخش مشخّص شده را بنویسید؟** ..... **« مکر او معکوس او سرزیر شد / روزگارش برد و روزش دیر شد »**	۰/۵
	قلمرو ادبی (۵ نمره)	
۱۲	**- با توجّه به کتاب درسی، درست یا نادرست بودن جمله‌های زیر را تعیین کنید.** **الف) ملک‌الشعرای بهار در سال ۱۳۰۱ ه.ش قصیدهٔ دماوندیه را در انتقاد از آزار وطن‌خواهان سرود. درست◯ نادرست◯** **ب) غزل اجتماعی در عصر صفویّه با توجّه به دگرگونی‌های سیاسی و اجتماعی ایران رواج یافت. درست◯ نادرست◯**	۰/۵
۱۳	**آثار مقابل متعلّق به کدام نویسندگان هستند؟ تمهیدات : ..... از پاریز تا پاریس : .....**	۰/۵
۱۴	**- در نمونه‌های زیر، دو استعاره مشخّص کنید و مفهوم آن‌ها را بنویسید.** **الف) آن شب ماه با تلألؤ پرشکوش از راه رسید و گُل‌های الماس شکفتند.** واژه استعاره: ..... مفهوم آن: ..... **ب) پنهان مکن آتش درون را / زین سوخته‌جان شنو یکی پند** واژه استعاره: ..... مفهوم آن:	۱
۱۵	**- با توجّه به قلمرو ادبی کتاب درسی، آرایهٔ مشترک بیت‌های زیر را در نقطه‌چین مقابل بنویسید؟** ..... **الف) عشق چون آید برد هوش دل فرزانه را / دزد دانا می‌کشد اوّل چراغ خانه را** **ب) عشق بر یک فرش بنشاند گدا و شاه را / سیل یکسان می‌کند پست و بلند راه را**	۰/۵
۱۶	**- با توجّه به قصیدهٔ دماوندیه کدام بیت آرایهٔ «حسن تعلیل» دارد؟** - **الف) بگرای چو اژدهای گَرزه بخروش چو شرزه شیر ارغند** ☐ **ب) از سیم به سر یکی کله‌خود ز آهن به میان یکی کمربند** ☐ **پ) تا چشم بشر نبیندت روی بنهفته به ابر چهر دل‌بند** ☐ **ت) تا وارهی از دم ستوران وین مردم نحس دیومانند** ☐	۰/۵
۱۷	*** با توجّه به شعرخوانی‌های کتاب درسی، جای خالی را کامل کنید.** **الف)** ..... **/ آن گه رسی به خویش که بی خواب و خور شوی** **ب) آیینهٔ نگاهت، پیوند صبح و ساحل /**	۱

۱۸	– در هر یک از ابیات زیر موارد مشخّص شده ، نشان‌دهندهٔ کدام یک از آرایه‌های ادبی هستند؟ (فقط نام آرایه را بنویسید.) الف) با آن که جیب و جام من از مال و می تهی است / ما را فراغتی است که جمشید جم نداشت ..... ب) آن کسی را که در این ملک سلیمان کردیم / ملّت امروز یقین کرد که او اهرمن است ..... پ) نالهٔ مرغ اسیر این همه بهر وطن است / مسلک مرغ گرفتار قفس همچو من است ..... ت)عشق هر کسی را به خود راه ندهد و به همه جایی مأوا نکند.	۱
	قلمرو فکری (۸ نمره)	
۱۹	*** نمونه‌های زیر را به نثر ساده و روان برگردانید.** – گفت: «والی از کجا در خانهٔ خمّار نیست؟»	۰/۵
۲۰	– وظیفهٔ روزی به خطای منکر نبرد.	۰/۵
۲۱	– از بیم عقرب جرّاره به مار غاشیه پناه برده‌اند.	۰/۵
۲۲	– عاکفان کعبهٔ جلالش به تقصیر عبادت معترف...	۰/۵
۲۳	– ... از گردش قرن‌ها پس افکند	۰/۵
۲۴	– سرِّ من از نالهٔ من دور نیست / لیک چشم و گوش را آن نور نیست	۰/۷۵
۲۵	– حیات از عشق می‌شناس و ممات بی‌عشق می‌یاب.	۰/۷۵
۲۶	– شو منفجر ای دل زمانه / وان آتش خود نهفته مپسند	۱
۲۷	*** با توجّه به نمونه‌های ارائه شده، به پرسش‌ها پاسخ مناسب دهید.** – « بشنو از نی چون شکایت می‌کند / از جدایی‌ها حکایت می‌کند از نیستان تا مرا ببریده‌اند / در نفیرم مرد و زن نالیده‌اند » الف) مقصود از « نی » کیست؟ ..... ب)« نیستان » نماد کجاست؟	۱
۲۸	– ناله‌های گریه‌آلود آن امام راستین و بزرگم را می‌شنوم که همچون این شیعهٔ گمنام و غریبش، در کنار آن مدینهٔ پلید سر در حلقوم چاه می‌برد و می‌گریست. چه فاجعه‌ای است در آن لحظه که یک مرد می‌گرید.» الف) منظور از « امام راستین » کیست؟ ..... ب) مقصود از « این شیعهٔ گمنام » کیست؟	۱
۲۹	– فرّاش باد صبا را گفته تا فرش زمرّدین بگسترد و دایهٔ ابر بهاری را فرموده تا بنات نبات در مهد زمین بپرورد. الف) مقصود از « فرش زمّردین » چیست؟ کدام آرایه بیانگر این مفهوم است؟ .... ب) عبارت بالا به کدام ویژگی « باد صبا » اشاره می‌کند؟ ..... « حکمت وزیدن باد، رقصاندن شاخه‌ها نیست، امتحان ریشه‌هاست. » **« کامیاب و بهروز باشید.»**	۱

ردیف	« پاسخ‌نامهٔ تشریحی آزمون فارسی دوازدهم »
۱	صباحی – ثنایی
۲	تریاق– تداعی
۳	به ترتیب : پوشیده و پنهان / ساکن، پناه گرفتن / توبه، پشیمانی / باد بسیار گرم و زیان رساننده
۴	« بنده همان بِه (است) که ز تقصیر خویش / عذر به درگاه خدای آورد » : حذف فعل اسنادی «است» به قرینهٔ معنایی
۵	دل : مفعول / پاک : مسند
۶	مشت روزگار / گردش قرن‌ها
۷	« آسمان نسبتاً ابری - سه دست لیوان شیشه‌ای» قید صفت ممیّز
۸	« کتاب این کتابخانهٔ بزرگ » « رنگ سبز چمنی »
۹	واژه: قُربت / متضاد: دوری / واژهٔ هم‌آوا: غُربت (= دوری)
۱۰	« چون برسیدم، بوی گلم چنان مست کرد که دامنم از دست برفت. » مفعولی (من را) مضاف‌الیه (دستِ من)
۱۱	تمام شد / به پایان رسید
۱۲	الف) درست ب) نادرست (در عصر مشروطه)
۱۳	تمهیدات : عین‌القضات همدانی از پاریز تا پاریس : محمد ابراهیم باستانی
۱۴	گل : استعاره از ستارگان / آتش : استعاره از خشم درون
۱۵	اسلوب معادله
۱۶	گزینهٔ پ (دلیل پنهان شدن قلهٔ دماوند در پشت ابرها دور ماندن از چشم مردم نیست.)
۱۷	الف) خوب و خورت ز مرتبهٔ خویش دور کرد / آن گه رسی به خویش که بی خواب و خور شوی ب) آیینهٔ نگاهت، پیوند صبح و ساحل / لبخند گاه‌گاهت، صبح ستاره باران

۱۸	الف) تلمیح ب) تشبیه (او مثل اهرمن است) پ) مرغ مجازاً شاعر زندانی ت) سجع
۱۹	گفت از کجا معلوم (است) که حاکم شهر در میکده (خانهٔ شراب‌فروش) حضور ندارد.
۲۰	روزی مقرّر و تعیین شدهٔ بندگان را با وجود گناه زشت قطع نمی‌کند.
۲۱	از ترس عقرب سمّی و کشنده به مار دوزخ پناه برده‌اند.
۲۲	گوشه‌نشینان بارگاه باشکوه الهی (= عارفان و مردان خدا) به کوتاهی‌شان در عبادت اعتراف می‌کنند.
۲۳	در گذر روزگار به میراث مانده است.
۲۴	راز درون من در ناله‌های من (سخنم) نهفته است، امّا چشم و گوش ظاهری، توانایی درک آن را ندارد.
۲۵	زندگی را نتیجهٔ عشق بدان و مرگ را نتیجهٔ عاشق نبودن بدان. (هر که عاشق نیست، مُرده است.)
۲۶	ای دماوند (=آزادی خواهان) فوران کن (= قیام کن) و آتش درونت (= خشمت) را پنهان مکن.
۲۷	نی : نماد مولانا یا هر انسان آگاهی که از اصل خود دور شده است. نیستان : نماد عالم ملکوت / عالم معنا / بهشت یا مقام قُرب الهی
۲۸	الف) امام علی ب) علی شریعتی
۲۹	الف) استعاره از سبزه و چمن ب) به عقیدهٔ گذشتگان باد صبا سبب رویش چمن و گل‌هاست.